

GUIMONT

DOMSTOLENS DOM

5. december 2000 *

I sag C-448/98,

angående en anmodning, som Tribunal de police de Belley (Frankrig) i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende straffesag mod

Jean-Pierre Guimont

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 3, litra a) [efter ændring nu artikel 3, stk. 1, litra a), EF] og EF-traktatens artikel 30 (efter ændring nu artikel 28 EF) og følgende,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene C. Gulmann (refererende dommer), M. Wathelet og V. Skouris samt dommerne D.A.O. Edward, J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón og R. Schintgen,

* Processprog: fransk.

generaladvokat: A. Saggio

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Jean-Pierre Guimont ved advokat A. Lestourneaud, Thonon-les-Bains og Pays de Léman

- den franske regering ved kontorchef K. Rispal-Bellanger og sekretær C. Vasak, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede

- den danske regering ved kontorchef J. Molde, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget

- den tyske regering ved kontorchef W.-D. Plessing og kontorchef C.-D. Quassowski, begge Forbundsfinansministeriet, som befuldmægtigede

- den nederlandske regering ved kontorchef M.A. Fierstra, Afdelingen for EU-ret, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget

- den østrigske regering ved gesandt C. Stix-Hackl, Forbundsudenrigsministeriet, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent H. van Lier og O. Couvert-Castéra, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 11. januar 2000 er afgivet mundtlige indlæg af Jean-Pierre Guimont, af den franske regering, af den danske regering og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 9. marts 2000,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved dom af 24. november 1998, indgået til Domstolen den 9. december 1998, har Tribunal de police de Belley i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) stillet et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 3, litra a) [efter ændring nu artikel 3, stk. 1, litra a), EF] og EF-traktatens artikel 30 (efter ændring nu artikel 28 EF) og følgende.

- 2 Spørgsmålet er blevet rejst under en straffesag mod Jean-Pierre Guimont, som er sat under tiltale for med henblik på salg at have besiddet, solgt eller udbudt et levnedsmiddel, nærmere bestemt Emmentaler, der var påsat en vildledende etikette.

Nationale bestemmelser

- 3 Artikel 3, stk. 1, i det franske dekret nr. 84-1147 af 7. december 1984 om anvendelse af lov af 1. august 1905 om vildledende og forfalskede angivelser i forbindelse med varer og tjenesteydelser (herefter »1984-dekretet«) har følgende ordlyd:

»Mærkningen og den måde, hvorpå denne udføres, må ikke kunne skabe tvivl hos køberen eller forbrugeren, navnlig om levnedsmidlets kendetegn og nærmere bestemt om dets art, identitet, beskaffenhed, sammensætning, mængde, holdbarhed, opbevaring, oprindelse eller herkomst, fremstillingsmåde eller tilvirkning.«

- 4 »Kendetegnene« for det »levnedsmiddel«, der betegnes »Emmentaler« i den franske lovgivnings forstand, er defineret i artikel 6 og i bilaget til dekret nr. 88-1206 af 30. december 1988 om anvendelse af lov af 1. august 1905 om vildledende og forfalskede angivelser i forbindelse med varer og tjenesteydelser, og af lov af 2. juli 1935 om organisation og sanering af mælkemærkerne for så vidt angår oste (JORF af 31.12.1988, s. 16753, herefter »1988-dekretet«). Artikel 6 i 1988-dekretet fastsætter, at »de betegnelser, der er anført i bilaget, er forbeholdt de oste, der opfylder de forskrifter vedrørende fremstilling og sammensætning, som er beskrevet i det nævnte bilag«. I bilaget er Emmentaler

beskrevet som et produkt med følgende kendetegn: »Fast ostemasse, kogt, presset og saltet på overfladen eller i saltlage, med en farve fra elfenbensfarvet til lysegul, med huller af en størrelse fra et kirsebær til en nød og med hård og tør skorpe i en gylden til lysebrun farve.«

Sagens faktiske omstændigheder og tvisten i hovedsagen

- 5 Ved kendelse af 6. januar 1998 blev Jean-Pierre Guimont pålagt 260 dagbøder a 20 FRF for med henblik på salg at have besiddet, solgt eller udbudt et levnedsmiddel, nærmere bestemt Emmentaler, der var påsat en vildledende etikette, hvilket udgjorde en overtrædelse af artikel 3, stk. 1, i 1984-dekretet.

- 6 I et retsmøde, hvorunder Tribunal de police de Belley tog stilling til Jean-Pierre Guimont's indsigelser mod denne kendelse, blev det oplyst, at departementet Vaucluse's kontrolmyndighed for konkurrence, forbrug og bekæmpelse af svig den 5. marts 1996 havde foretaget kontrol af et selskab, som var specialiseret inden for udskæring og emballering af færdigpakkede oste i plastfilm, der især var bestemt til supermarkeder. Under denne kontrol fandt man 260 hele Emmentaler-oste fra selskabet »laiterie d'Argis«, for hvilket Jean-Pierre Guimont er teknisk direktør.

- 7 Under kontrollen konstaterede kontrolmyndigheden, at der ikke var nogen skorpe på de undersøgte hele oste, hvilket var i strid med bestemmelserne i artikel 6 og bilaget til 1988-dekretet.

- 8 Over for den forelæggende ret har Jean-Pierre Guimont særligt forsvaret sig med, at artikel 6 i 1988-dekretet strider mod bestemmelserne i traktatens artikel 3, litra a), og artikel 30 ff.
- 9 Han har for den forelæggende ret anført, at betegnelsen »Emmentaler« er en fællesbetegnelse, og at den i vidt omfang anvendes i adskillige lande i Den Europæiske Union, uden at der til anvendelsen af betegnelsen er knyttet nogen betingelse om, at osten skal have en skorpe. Han har gjort gældende, at der ved 1988-dekretet, der forbeholder betegnelsen »Emmentaler« for de oste, der har »en hård og tør skorpe i en gylden til lysebrun farve«, er indført en kvantitativ restriktion eller en foranstaltning med tilsvarende virkning for samhandelen inden for Fællesskabet.
- 10 Tribunal de police de Belley har i sin forelæggelsesdom særligt anført følgende:
- Tiltalte kan kun findes skyldig, såfremt 1988-dekretet ikke strider mod de supranationale regler.
 - Jean-Pierre Guimont har med de fremlagte dokumenter godtgjort, at Emmentaler uden skorpe fremstilles og markedsføres i andre lande inden for De Europæiske Fællesskaber.
 - FN's Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisation og Verdenssundhedsorganisationen's *Codex Alimentarius* indeholder en norm, der henviser til forbrug af Emmentaler uden skorpe.

- Forskellene mellem de nationale bestemmelser og i særlig grad den restriktive holdning, man har indtaget i fransk ret i forhold til de øvrige europæiske bestemmelser, kan direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt hindre samhandelen inden for Fællesskabet, idet der ikke i fællesskabslovgivningen er anerkendt nogen ret til beskyttelse af fællesbetegnelsen »Emmentaler«.

 - En sådan forskelsbehandling synes ikke at kunne begrundes i nogen af de hensyn, som EF-traktatens artikel 36 (efter ændring nu artikel 30 EF) tillader påberåbt.
- 11 Herefter har den nationale ret besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 3, litra a), og artikel 30 ff. i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, som ændret, fortolkes således, at de franske bestemmelser, der fremgår af dekret nr. 88-1206 af 30. december 1988, som forbyder fremstilling og markedsføring i Frankrig af en ost uden skorpe under betegnelsen 'Emmentaler', må betragtes som en kvantitativ restriktion eller en foranstaltning med tilsvarende virkning for samhandelen inden for Fællesskabet?«

Indledende bemærkninger

- 12 Det bemærkes for det første, at traktatens artikel 3 fastlægger de områder og de mål, Fællesskabets virke skal vedrøre. Bestemmelsen opstiller således de generelle principper for det indre marked, som anvendes i forbindelse med de kapitler i

traktaten, som har til formål at føre principperne ud i livet (jf. dom af 14.7.1998, sag C-341/95, Bettati, Sml. I, s. 4355, præmis 75). Det generelle mål, der fremgår af traktatens artikel 3, litra a), præciseres i bestemmelserne i traktatens artikel 30 ff. Der skal derfor ikke tages særskilt stilling til den henvisning til traktatens artikel 3, litra a), som fremgår af det præjudicielle spørgsmål, ud over besvarelsen i forbindelse med fortolkningen af traktatens artikel 30 ff.

- 13 For det andet skal der tages stilling til den franske regerings argumentation om, at traktatens artikel 30 ikke er anvendelig i et tilfælde som det i hovedsagen.

- 14 Den franske regering har gjort gældende, at artikel 30 er uanvendelig, allerede fordi den bestemmelse, som Jean-Pierre Guimont er tiltalt for at have overtrådt, i praksis ikke anvendes på importerede produkter. Bestemmelsen tilsigter alene at skabe forpligtelser for indenlandske producenter, og den berører således overhovedet ikke samhandelen inden for Fællesskabet. Det følger således af Domstolens praksis og særligt af Domstolens dom af 18. februar 1987 (sag 98/86, Mathot, Sml. s. 809, præmis 8 og 9), at traktatens artikel 30 kun tilsigter at beskytte samhandelen inden for Fællesskabet.

- 15 Hertil bemærkes, at traktatens artikel 30 omfatter enhver af medlemsstaternes bestemmelser, som direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt kan hindre samhandelen i Fællesskabet (dom af 11.7.1974, sag 8/74, Dassonville, Sml. s. 837, præmis 5). Artiklen har derimod ikke til formål at sikre, at indenlandsk fremstillede varer i alle tilfælde skal være underlagt de samme vilkår som importerede varer, og en ordning, hvorefter der gælder forskellige vilkår for forskellige varer, men som ikke opstiller hindringer for importen eller vanske-

liggør afsætningen af importerede varer, er ikke omfattet af forbuddet i artikel 30 (jf. Mathot-dommen, præmis 7 og 8).

- 16 Den franske regering bestrider imidlertid ikke, at den i hovedsagen omhandlede nationale bestemmelse efter sin ordlyd finder anvendelse uden forskel på såvel franske som på importerede varer.
- 17 Den franske regerings argument kan derfor ikke tiltrædes. Det forhold, at en bestemmelse i praksis ikke anvendes på importerede produkter, udelukker ikke i sig selv, at den indirekte og potentielt kan hindre samhandelen inden for Fællesskabet (jf. i denne retning dom af 22.10.1998, sag C-184/96, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 6197, præmis 17).
- 18 Den franske regering har — på dette punkt med støtte fra den danske regering — endvidere gjort gældende, at bestemmelsen ikke i det konkrete tilfælde, der foreligger i hovedsagen, udgør en hindring for samhandelen inden for Fællesskabet — heller ikke indirekte eller potentielt — i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i Domstolens praksis. Ifølge disse regeringer omhandler de faktiske forhold, der ligger til grund for det præjudicielle spørgsmål, som er forelagt Domstolen, et rent internt forhold, idet den tiltalte har fransk statsborgerskab, og den pågældende vare i sin helhed fremstilles på fransk område.
- 19 Jean-Pierre Guimont, den tyske regering, den nederlandske regering, den østrigske regering og Kommissionen har anført, at der ifølge Domstolens praksis, ikke kan ses bort fra artikel 30, alene fordi samtlige relevante elementer i den konkrete sag, der foreligger for den nationale domstol, findes inden for en enkelt medlemsstat (jf. dom af 7.5.1997, forenede sager C-321/94 — C-324/94, Pistre m.fl., Sml. I, s. 2343, præmis 44).

- 20 Hertil bemærkes, at Pistre-dommen vedrørte en situation, hvor den pågældende nationale bestemmelse ikke fandt anvendelse uden forskel, men indførte en direkte forskelsbehandling af varer, der blev importeret fra andre medlemsstater.
- 21 For så vidt angår en bestemmelse, som den i hovedsagen omhandlede, der efter sin ordlyd finder anvendelse uden forskel på indenlandske og importerede produkter, og som tager sigte på at pålægge producenterne bestemte produktionsbetingelser, før det kan tillades dem at markedsføre deres produkter under en vis betegnelse, følger det af Domstolens praksis, at en sådan bestemmelse kun falder ind under traktatens artikel 30, i det omfang den kan anvendes i situationer, der har tilknytning til import af varer i samhandelen i Fællesskabet (jf. dom af 15.12.1982, sag 286/81, Oosthoek's Uitgeversmaatschappij, Sml. s. 4575, præmis 9, og Mathot-dommen, præmis 3 og 7-9).
- 22 Denne konstatering medfører dog ikke, at der ikke er anledning til at besvare det præjudicielle spørgsmål, der i den foreliggende sag er forelagt Domstolen. I princippet tilkommer det udelukkende de nationale retsinstanter — på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag — at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at de kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, de forelægger Domstolen. En afvisning fra realitetsbehandling af en anmodning fra en national ret er kun mulig, hvis det viser sig, at den ønskede fortolkning af fællesskabsretten åbenbart savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand (jf. dom af 6.6.2000, sag C-281/98, Angonese, Sml. I, s. 4139, præmis 18).
- 23 I den foreliggende sag synes den fortolkning af fællesskabsretten, der anmodes om, ikke åbenbart at være unødvendig for den nationale ret. En sådan besvarelse kan være anvendelig i tilfælde af, at den nationale lovgivning, i en sag som hovedsagen, kræver, at en indenlandsk producent skal have de samme rettigheder som dem, en producent fra en anden medlemsstat vil kunne støtte på fællesskabsretten i en tilsvarende situation.

- 24 Under disse omstændigheder er der anledning til at undersøge, om nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede — i det omfang de bringes i anvendelse på indførte produkter — udgør en foranstaltning med en tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, der strider imod traktatens artikel 30.

Fortolkningen af traktatens artikel 30

- 25 Indledningsvis bemærkes — hvilket er ubestridt i den foreliggende sag — at en national bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede udgør en foranstaltning med en tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion i traktatens artikel 30's forstand, i det omfang bestemmelsen anvendes på indførte produkter.
- 26 En national lovgivning, der pålægger varer fra andre medlemsstater, hvor de lovligt er fremstillet og bragt på markedet, visse betingelser for at kunne benytte den fællesbetegnelse, der sædvanligvis anvendes for dette produkt, og dermed i givet fald pålægger producenterne at anvende ukendte betegnelser eller betegnelser, der er mindre anerkendt af forbrugeren, er ganske vist ikke en absolut hindring for import til medlemsstaten af produkter med oprindelse i andre medlemsstater, men kan dog vanskeliggøre deres afsætning, og dermed hindre samhandelen mellem medlemsstaterne (jf. i denne retning dom af 14.7.1988, sag 298/87, Smanor, Sml. s. 4489, præmis 12).
- 27 Med hensyn til spørgsmålet, om en sådan bestemmelse alligevel kan være i overensstemmelse med fællesskabsretten, bemærkes, at nationale bestemmelser, som udstedes i mangel af fælles eller harmoniserede regler, og som gælder uden

forskel for indenlandske varer og for varer indført fra andre medlemsstater, ifølge Domstolens praksis kan være forenelige med traktaten, i det omfang de er nødvendige for at opfylde tvingende krav om bl.a. god handelsskik og beskyttelse af forbrugerne (jf. dom af 20.6.1991, sag C-39/90, Denkavit, Sml. I, s. 3069, præmis 18) i tilfælde, hvor bestemmelserne står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, og hvor dette mål ikke kunne være nået ved foranstaltninger, der i mindre omfang begrænser samhandelen inden for Fællesskabet (jf. bl.a. dom af 26.6.1997, sag C-368/95, Familiapress, Sml. I, s. 3689, præmis 19).

- 28 I denne sammenhæng kan der, på linje med Kommissionen, henvises til Rådets direktiv 79/112/EØF af 18. december 1978 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler samt om reklame for sådanne levnedsmidler (EFT 1979 L 33, s. 1), som ændret ved Rådets direktiv 89/395/EØF af 14. juni 1989 (EFT L 186, s. 17), hvis artikel 5, stk. 1, på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen havde følgende indhold:

»Et levnedsmiddels varebetegnelse er den betegnelse, der er anvendt i de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som gælder for dette, eller dersom en sådan betegnelse ikke er fastsat, det navn, der har vundet hævd i den medlemsstat, hvor salg til den endelige forbruger og til etableringer finder sted, eller en beskrivelse af levnedsmidlet og om nødvendigt af dets brug, der skal være så nøjagtig, at køberen oplyses om dets egentlige art og kan skelne det fra andre tilsvarende levnedsmidler, som det ville kunne forveksles med.«

- 29 Selv om denne bestemmelse godtgør, hvilken betydning der må tillægges en korrekt anvendelse af levnedsmiddelbetegnelser med henblik på at beskytte forbrugerne, tillader den ikke medlemsstaterne at vedtage bestemmelser vedrørende betegnelser, der begrænser importen af varer, der er lovligt fremstillet og bragt på markedet i en anden medlemsstat, når disse regler ikke står i rimeligt

forhold til denne virkning, eller når denne beskyttelse kunne være opnået ved foranstaltninger, der i mindre omfang begrænser samhandelen inden for Fællesskabet.

- 30 Medlemsstaterne kan ganske vist ifølge Domstolens praksis — med det formål at opretholde god handelsskik og sikre beskyttelsen af forbrugerne — kræve, at betegnelsen for et levnedsmiddel ændres, såfremt et produkt, som er frembudt under en bestemt betegnelse, er så radikalt anderledes med hensyn til sammensætning eller fremstilling i forhold til varer, der normalt bærer denne betegnelse inden for Fællesskabet, at det ikke kan antages at tilhøre samme varegruppe (jf. dom af 12.9.2000, sag C-366/98, Geffroy, Sml. I, s. 6579, præmis 22).
- 31 I tilfælde af, at der foreligger en mindre forskel, er en passende mærkning derimod tilstrækkelig til at give køberen eller forbrugeren de nødvendige oplysninger (jf. Geffroy-dommen, præmis 23).
- 32 For så vidt angår det i hovedsagen omhandlede tilfælde bemærkes, at ifølge *Codex Alimentarius*, som er nævnt ovenfor i præmis 10, og som indeholder angivelser, der gør det muligt at definere det omhandlede produkts kendetegn, kan en ost, der er fremstillet uden skorpe, have betegnelsen »Emmentaler«, eftersom den er fremstillet på grundlag af råvarer og efter en fremstillingsmetode, der svarer til fremstilling af Emmentaler med skorpe, dog med undtagelse af en forskel i behandlingen på lagringsstadiet. Det står i øvrigt fast, at denne variant af osten »Emmentaler« lovligt fremstilles og markedsføres i andre medlemsstater end Den Franske Republik.
- 33 Selv hvis man antog, at forskellen på lagringsmetoden mellem en Emmentaler med skorpe og en Emmentaler uden skorpe kunne udgøre et forhold, der kunne

vildlede forbrugeren, ville det være tilstrækkeligt, at man — idet man fastholdt betegnelsen »Emmentaler« — anførte en passende information om denne forskel.

- 34 Under disse omstændigheder kan den manglende skorpe ikke anses for at være et kendetegn, der kan begrunde, at betegnelsen »Emmentaler« ikke må anvendes for varer fra andre medlemsstater, hvor de er lovligt fremstillet og markedsført under denne betegnelse.
- 35 Det præjudicielle spørgsmål må følgelig besvares med, at traktatens artikel 30 er til hinder for, at en medlemsstat på produkter, der er indført fra en anden medlemsstat, hvor de er lovligt fremstillet og markedsført, anvender nationale bestemmelser, der forbyder markedsføring i medlemsstaten af en ost uden skorpe under betegnelsen »Emmentaler«.

Sagens omkostninger

- 34 De udgifter, der er afholdt af den franske, den danske, den tyske, den nederlandske og den østrigske regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Tribunal de police de Belley ved dom af 24. november 1998, for ret:

EF-traktatens artikel 30 (efter ændring nu artikel 28 EF) er til hinder for, at en medlemsstat på produkter, der er indført fra en anden medlemsstat, hvor de er lovligt fremstillet og markedsført, anvender nationale bestemmelser, der forbyder markedsføring i medlemsstaten af en ost uden skorpe under betegnelsen »Emmentaler«.

Rodríguez Iglesias

Gulmann

Wathelet

Skouris

Edward

Puissochet

Jann

Sevón

Schintgen

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. december 2000.

R. Grass

G.C. Rodríguez Iglesias

Justitssekretær

Præsident